
Vergaderjaar 2024–2025

36 625 J

Wijziging van de begrotingsstaat van het Deltafonds (J) voor het jaar 2024 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	De producten	5
2.1	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
3	Productartikelen	6
3.1	Artikel 1 Investeren in waterveiligheid	6
3.2	Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen	9
3.3	Artikel 3 Beheer, Onderhoud en Vervanging	10
3.4	Artikel 4 Experimenteren cf. Art. III Deltawet	11
3.5	Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	12
3.6	Artikel 6 Bijdragen andere begrotingen van het Rijk	13
3.7	Artikel 7 Investeren in Waterkwaliteit	14
4	Bijlagen	17
4.1	Verdiepingsbijlage	17
4.2	Projectoverzichten	33

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in:

1. de begrotingsstaat voor het begrotingsfonds Deltafonds (J)

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

B. Madlener

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Algemeen

Naar aanleiding van de motie van de leden Van Helvert en Van Veldhoven (Kamerstukken II 2015–2016 [34 475 XII, nr. 12](#)) worden bij alle begrotingsartikelen op het Mobiliteitsfonds en Deltafonds groter dan € 1 miljard de begrotingsmutaties boven de € 5 miljoen toegelicht. Dit heeft als praktische uitwerking dat bij de artikelen tussen de € 200 miljoen en € 1 miljard de ondergrens voor technische mutaties ook neerwaarts is bijgesteld. Voor beleidsmatige mutaties was er bij de artikelen van deze omvang reeds sprake van een ondergrens van € 5 miljoen. De norm voor het toelichten van de begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel is als volgt:

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	5
=> 1000	5	5

Opbouw

Dit wetsvoorstel kent een opbouw waarbij afhankelijk van de informatie vraag- en behoefte verder kan worden ingezoomd. Deze verdiepingsslag is als volgt opgebouwd:

- Allereerst is de begroting(wet)staat voor het Deltafonds voor het jaar 2024 opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld.
- Daarna is eerst op hoofdlijnen (paragraaf 2.1) inzicht verstrekt in de belangrijkste budgettaire voorstellen die leiden tot wijziging van de begroting. Hiermee kan snel een indruk worden verkregen van de inhoud van dit wetsvoorstel.
- Via de artikelsgewijze toelichting (paragraaf 3) worden alle beleidsmatig relevante mutaties op het niveau van het artikelonderdeel zichtbaar gemaakt, en waar zinvol en relevant, ook toegelicht. Dit rekening houdend met de norm zoals hierboven is aangegeven.
- Als onderdeel van de artikelsgewijze toelichting is in de verdiepingsbijlage (paragraaf 4.1) door middel van een meerjarige mutatietabel op artikelonderdeelniveau de aansluiting gemaakt tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit voor de volledige looptijd van het fonds.
- Tenslotte zijn in de verdiepingsbijlage (paragraaf 4.2) van dit wetsvoorstel de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze (meerjarige) MIRT- tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:
 - van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen
 - van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.

2 De producten

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

In de onderstaande worden de belangrijkste mutaties van deze suppletoire begroting toegelicht.

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2024 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

Vastgestelde begroting 2024	1.819,5
Stand 1^e suppletoire begroting 2024	1.581,8
Stand Suppletoire Begroting September 2024	1.647,8

Belangrijkste suppletoire mutaties

Relevante kadermutaties:

1) Diverse overboekingen ministeries	diversen	- 0,9
2) Diverse overboekingen naar begroting lenW	diversen	1,6
3) Desalderingen	1	- 0,1

Stand 2^e suppletoire begroting 2024	1.648,4
---	----------------

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2024 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

Vastgestelde begroting 2024	1.819,5
Stand 1^e suppletoire begroting 2024	1.581,8
Stand Suppletoire Begroting September 2024	1.647,8

Belangrijkste suppletoire mutaties

Relevante kadermutaties:

1) Diverse overboekingen ministeries	diversen	- 0,9
2) Diverse overboekingen naar begroting lenW	diversen	1,6
3) Desalderingen	1	- 0,1

Stand 2^e suppletoire begroting 2024	1.648,4
---	----------------

Toelichting

1. Deze mutatie betreft overboekingen van en naar andere begrotingshoofdstukken. De belangrijkste is een overboeking naar het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap als bijdrage aan de Nationale Wetenschapsagenda (€ -1,5 miljoen) van de Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).
2. Deze mutatie betreft overboekingen van en naar de begroting van lenW. De belangrijkste is een toevoeging van € 1,4 miljoen aan het Deltafonds ter financiering van het onderzoeksprogramma 2024 met betrekking tot water- en bodemopgaven.
3. De desaldering betreft onder andere een EU-subsidieontvangst voor het programma LIFE-IP Klimaatadaptatie voor de periode 2021 t/m 2023 € 0,5 miljoen en de lagere ontvangsten € -0,6 miljoen betreffen met name bijdragen aan HWBP.

3 Productartikelen

3.1 Artikel 1 Investeren in waterveiligheid

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 1 Investeren in waterveiligheid (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen	1.492.357	- 208.821	1.283.536
Uitgaven	553.257	32.833	586.090
waarvan juridisch verplicht			57%
1.01 Grote projecten waterveiligheid	73.977	- 8.122	65.855
1.01.01 Programma HWBP-2 Waterschapsprojecten	55.937	4.386	60.323
1.01.02 Programma HWBP-2 Rijksprojecten	1.496	- 718	778
1.01.03 Ruimte voor de rivier	7.191	- 6.839	352
1.01.04 Maaswerken	9.353	- 4.951	4.402
1.02 Ontwikkeling waterveiligheid	443.466	52.876	496.342
1.02.01 Planning waterveiligheid	26.073	- 11.001	15.072
- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	1.448		1.448
1.02.02 Aanleg waterveiligheid	417.393	63.877	481.270
1.03 Studiekosten	35.814	- 11.921	23.893
1.03.01 Studie en onderzoekskosten	35.814	- 11.921	23.893
- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	8.024	1.864	9.888
1.03.02 Overige studiekosten	0		0
Ontvangsten	186.141	- 106	186.035
1.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid	186.141	- 106	186.035
1.09.01 Ontvangsten waterschappen HWBP-2	0	496	496
1.09.02 Overige ontvangsten HWBP-2	0		0
1.09.03 Ontvangsten waterschappen HWBP	185.788	- 662	185.126
1.09.04 Overige ontvangsten HWBP	0	410	410
1.09.05 Overige aanleg ontvangsten	353	- 350	3

Toelichting

Verplichtingen

Op het artikel Investeren in waterveiligheid zal in 2024 ca. € -209 miljoen minder aan verplichtingen worden vastgelegd.

HWBP Waterschapsprojecten (€ -124 miljoen)

Bij de HWBP waterschapsprojecten wordt de lagere verplichtingenrealisatie in 2024 met name veroorzaakt doordat meer tijd nodig is om het aanbestedingsproces te doorlopen en te onderhandelen met de opdrachtnemer bij

HWBP Neder-Betuwe. Door een langere onderzoeksduur en besluitvorming over het voorkeursalternatief bij HWBP Geertruidenberg en HWBP Spijk-Westervoort.

- Neder-Betuwe € -281 miljoen
Verplichtingenschuif doordat meer tijd nodig is om het aanbestedingsproces te doorlopen en te onderhandelen met de opdrachtnemer.
- WS Gouderak € 99 miljoen
Hogere verplichtingenrealisatie in verband met actualisatie van de subsidieaanvraag.
- Markermeerdijk € 79 miljoen
Verplichtingenschuif door actualiseren prijspeil en opgetreden risico's.
- Diverse kleinere mutaties € 21 miljoen.

HWBP Rijksprojecten (€ -29 miljoen)

Doordat in 2024 de reservering voor Rijksprojecten niet aan aangesproken, wordt een bedrag van € -29 miljoen aan verplichtingenbudget doorgeschoven naar 2025.

Integraal rivierenmanagement (€ -16 miljoen)

Door een gebrek aan capaciteit en samenwerking tussen meerdere partijen bij Zuidelijke Maasdal is uitstel gegeven voor een uitgewerkte Plan van Aanpak/Samenwerkingsovereenkomst (PvA/SOK). Verder is een verschuiving van kasritme van Paddenpol naar latere jaren. Deze wijziging vloeit voort uit de bestuursovereenkomst (BOK).

Diverse kleinere mutaties tellen per saldo op tot € -40 miljoen.

Uitgaven

1.01 Grote projecten

De lagere realisatie van € -8,1 miljoen heeft met name betrekking op de risicoreserveringen Grensmaas en Ruimte voor de Rivier waarop in 2024 geen beroep is gedaan, respectievelijk € -3,7 en € -6,8 miljoen. Daarnaast is de realisatie € -1,3 miljoen lager in verband met een eindafrekening voor het project Zandmaas, deelproject Dijkkring Neer. De bedragen worden doorgeschoven naar 2025. Voor HWBP-2 wordt een bedrag vanuit 2025 naar 2024 gehaald in verband met onvoorziene taken in 2024 € 3,7 miljoen.

1.02 Overige aanlegprojecten waterveiligheid

De mutaties op dit artikelonderdeel zijn hoofdzakelijk opgebouwd uit een drietal mutaties die per saldo leiden tot een verhoging van € 52,9 miljoen. Een verhoging als gevolg van de verwerking van het saldo 2024 € 56,1 miljoen, een overboeking naar het ministerie van OCW € -1,5 miljoen en overboekingen binnen het Deltafonds € -1,7 miljoen .

Saldo 2024 (€ 56.1 miljoen)

Dit artikelonderdeel wordt in 2023 verhoogd met € 72,4 miljoen in verband met verschuiving van de overprogrammering naar 2025. Daarnaast is er sprake van lagere uitgaven € 16,3 miljoen op de projecten;

- Integraal rivierenmanagement (€ -8,0 miljoen)
Door een gebrek aan capaciteit en samenwerking tussen meerdere partijen bij Zuidelijke Maasdal is uitstel gegeven voor een uitgewerkte PvA/SOK. Verder is een verschuiving van kasritme van Paddenpol naar latere jaren. Deze wijziging vloeit voort uit de bestuursovereenkomst (BOK).
- Diverse kleinere mutaties tellen per saldo op tot € -8,3 miljoen.

Overboeking naar ministerie OCW (€ -1,5 miljoen)

Dit betreft een overboeking naar het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap als bijdrage aan de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) van de Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) ten behoeve van het meerjarig onderzoek in het thematisch programma binnen de NWA-programmalijn 2. Het betreft onderzoek naar systeemkennis van rivieren voor de lange termijn.

Overboekingen binnen het Deltafonds (€ -1,7 miljoen)

Het project IJsseldelta fase 2 is inmiddels volledig uitgevoerd, opgeleverd en overgedragen, met een meevaller van € -1,8 miljoen als resultaat. Daarnaast moeten bij HWBP- Rijksprojecten bij een deelproject van HWBP- Rijksprojecten de tandwielen voor de sluisdeuren te worden vervangen. Deze tegenvaller bedraagt € 0,2 miljoen. Per saldo wordt € -1,7 miljoen overgeboekt naar artikel 5.03 Investeringsruimte.

1.03 Studiekosten

De mutaties op dit artikelonderdeel zijn hoofdzakelijk opgebouwd uit een drietal mutaties die per saldo leiden tot een verlaging van € -11,9 miljoen. Een verlaging als gevolg van de verwerking van het saldo 2024 € -12,8 miljoen, overboeking van Hoofdstuk XII € 1,2 miljoen een desaldering van € 0,5 miljoen. Daarnaast zijn er diverse kleinere mutaties voor een bedrag van € -0,8 miljoen.

Saldo 2024 (€ -12,8 miljoen)

Voor de onderdelen Cyberveiligheid en Cyber Vitaal blijkt het erg lastig om de juiste expertise te werven, waardoor projecten vertraagd worden. De hiermee samenhangende uitgaven van resp. € 3 miljoen en € 2 miljoen schuiven om die reden door naar 2025. Op het Deltaprogramma ruimtelijke adaptie wordt € -3.3 miljoen doorgeschoven naar 2025 onder andere vanwege vertraging bij de subsidieverlening aan Groene klimaatpleinen en het Watersnoodmuseum, het beschikbaar bedrag gerelateerd aan de EU-subsidieontvangst voor Life-IP wordt doorgeschoven naar 2025. Daarnaast zijn er diverse kleinere mutaties voor een bedrag van € -4,5 miljoen.

Desaldering (€ 0,5 miljoen)

De desaldering betreft een EU-subsidieontvangst voor het programma LIFE Integrated Projects Klimaatadaptatie voor de periode 2021 t/m 2023.

Overboeking van Hoofdstuk XII (€ 1,2 miljoen)

Dit betreft een bijstelling van de beschikking voor het uitvoeren van het onderzoekprogramma 2024 water- en bodemopgaven, dat door RWS wordt uitgevoerd conform de Subsidieregeling Instituten voor Toegepast Onderzoek (SITO-regeling).

3.2 Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen	72.631	- 10.623	62.008
Uitgaven	78.220	- 5.060	73.160
waarvan juridisch verplicht			92%
2.02 Ontwikkeling zoetwatervoorziening	73.867	- 4.770	69.097
2.02.01 Planning zoetwatervoorziening	0		0
2.02.02 Aanleg zoetwatervoorziening	73.867	- 4.770	69.097
2.03 Studiekosten	4.353	- 290	4.063
2.03.01 Studie en onderzoekskosten Deltaprogramma	4.353	- 290	4.063
- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	285	268	553
Ontvangsten	0		0

Toelichting

Verplichtingen

De verlaging van het beschikbare verplichtingenbedrag is gerelateerd aan de hieronder toegelichte uitgavenmutaties. Het hogere bedrag wordt heeft betrekking op het Deltaplan Zoetwater (€ -5,0 miljoen) omdat projecten later worden gestart vanwege herprioritering van capaciteit bij RWS en vanwege scopewijzigingen van bijvoorbeeld Den Oever, Gent-Terneuzen en Eefde.

Uitgaven

2.02 Overige waterinvesteringen zoetwatervoorziening

De mutaties op dit artikelonderdeel betreffen de verwerking van het saldo 2024. Een bedrag van € 4,7 miljoen wordt doorgeschoven naar 2025 met name door capaciteitsproblemen bij het Deltaplan Zoetwater € -2,9 miljoen. In november 2024 wordt met alle betrokken partijen overleg gepleegd over de verdere besteding van de gelden Impulsregeling ruimtelijke adaptie. De verwachting is dat € -0,9 miljoen niet meer in 2024 gerealiseerd zal worden en schuift daarom door naar 2025. Daarnaast zijn er diverse kleinere mutaties voor een bedrag van € -0,9 miljoen.

3.3 Artikel 3 Beheer, Onderhoud en Vervanging

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 3 Beheer, Onderhoud en Vervanging (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen		391.194	- 15.777	375.417
Uitgaven		330.929	- 316	330.613
waarvan juridisch verplicht				99%
3,01	Exploitatie	8.048	138	8.186
3,01.01	Exploitatie watermanagement	8.048	138	8.186
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	8.048	138	8.186
3,02	Onderhoud en vernieuwing	322.881	- 454	322.427
3,02.01	Onderhoud waterveiligheid	273.582		273.582
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	273.582		273.582
3,02.02	Onderhoud zoetwatervoorziening	32.284		32.284
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	32.284		32.284
3,02.03	Vernieuwing	17.015	- 454	16.561
Ontvangsten				

Toelichting

Verplichtingen

Verplichtingschuif van per saldo € 15,8 miljoen naar 2025 betreft voornamelijk het doorschuiven van de risicoreservering. Op de projecten Prinses Marijkesluis en Vervangen bediening en besturing Maas is een geringe versnelling van de verplichtingen waarneembaar. € 0,1 miljoen wordt aan 2024 toegevoegd als bijdrage van LVVN voor opdrachten die RWS uitgevoerd in het kader van het Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta en voor de kosten van Wadden.nl.

Uitgaven

De wijzigingen zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

3.4 Artikel 4 Experimenteren cf. Art. III Deltawet

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 4 Experimenteren cf. Art. III Deltawet (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen		33.561	- 13.616	19.945
Uitgaven		140.979	- 4.130	136.849
waarvan juridisch verplicht				100%
4,02	GIV/PPS	140.979	- 4.130	136.849
4,02.01	GIV/PPS	140.979	- 4.130	136.849
Ontvangsten				

Toelichting

Verplichtingen/ Uitgaven

De verplichtingen- en kasschuif van respectievelijk € -13,6 en € -4,1 miljoen naar 2025 betreft grotendeels de energieverrekening met opdrachtnemer DBFM. Deze verrekening, met effect in de jaren 2024 en later, was eerder nog niet in prognoses verwerkt aangezien niet eerder bekend was hoe dit verrekend zou gaan worden. Recentelijk is daar duidelijkheid over gekomen en zijn er in het verlengde van de vaststellingsovereenkomst, nadere contractuele afspraken over gemaakt. Nu is het bedrag voor de verrekening van de energiekosten vastgelegd en gecorrigeerd.

3.5 Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen		379.461	2.729	382.190
Uitgaven		378.693	2.729	381.422
waarvan juridisch verplicht				98%
5.01	Apparaat	306.494	1.343	307.837
5.01.01	Staf Deltacommissaris	1.484	10	1.494
5.01.02	Apparaatskosten RWS	305.010	1.333	306.343
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	305.010	1.333	306.343
5.02	Overige uitgaven	71.259	- 292	70.967
5.02.01	Overige netwerkgebonden uitgaven	69.036	- 382	68.654
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	69.036	- 382	68.654
5.02.02	Programma-uitgaven DC	2.223	90	2.313
5.03	Investeringsruimte	200	2.418	2.618
5.03.01	Programmaruimte	200	2.418	2.618
5.04	Reserveringen	740	- 740	0
5.04.01	Reserveringen	740	- 740	0
Ontvangsten		207.513		207.513
5.10	Saldo afgesloten rekeningen	207.513		207.513

Toelichting

De wijzigingen zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

3.6 Artikel 6 Bijdragen andere begrotingen van het Rijk

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 6 Bijdragen andere begrotingen van het Rijk (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
Ontvangsten	1.254.148	694	1.254.842
6.09 Ten laste van begroting IenW	1.254.148	694	1.254.842

Toelichting

De wijziging is kleiner dan de gehanteerde norm en wordt daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

3.7 Artikel 7 Investeren in Waterkwaliteit

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van uitvoering artikel 7 Investeren in Waterkwaliteit (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	Mutaties 2e Suppletoire Begroting	Stand 2e Suppletoire Begroting
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Verplichtingen		339.022	- 196.082	142.940
Uitgaven		165.754	- 25.468	140.286
waarvan juridisch verplicht				86%
7.01	Ontwikkeling Kaderrichtlijn Water	83.067	- 18.615	64.452
7.01.01	Real.progr.Kaderrichtlijn water	83.067	- 18.615	64.452
7.02	Ontwikkeling waterkwaliteit	49.266	1.489	50.755
7.02.01	Aanleg waterkwaliteit	46.402	1.489	47.891
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	103		103
7.02.02	Planning waterkwaliteit	2.864		2.864
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	2.764		2.764
7.03	Studiekosten waterkwaliteit	33.421	- 8.342	25.079
7.03.01	Studiekosten waterkwaliteit	33.421	- 8.342	25.079
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	8.741	543	9.284
Ontvangsten		30		30

Toelichting

Verplichtingen

Op het artikel Investeren in waterkwaliteit zal in 2023 ca. € -196 miljoen minder aan verplichtingen worden vastgelegd dan aanvankelijk werd gepland. De oorzaak hiervan is:

Kaderrichtlijn Water

In 2024 zal voor ca. € -139 miljoen minder aan verplichtingen worden aangegaan dan aanvankelijk voor de Kader Richtlijn Water werd gepland. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- KRW Oost Nederland (€ -23,3 miljoen de afronding van de planstudiefase vindt in 2024 plaats waardoor in 2024 beperkt verplichtingen worden vastgelegd voor de realisatie. derhalve een lagere prognose. De gunning voor de aanlegfase is vertraagd en wordt in Q2-2025 verwacht.
- KRW Oost Nederland (€ -56,4 miljoen): voor een groot deel van de maatregel in de planstudie is de druk op de voortgang opgehoogd. door onduidelijkheid en discussie loopt het proces wel achter op eerdere planningsen waardoor aanbestedingen voor realisatieprojecten eveneens vertraagd zijn. Daarnaast wordt de planning voor het opstarten van grondverwerving niet gehaald en doorgeschoven naar achteren. deels door capaciteit deels door onzekerheid om perceelgrenzen en deels door onduidelijkheid over uit te voeren procedures.

- KRW Zuid Nederland (€ -34,9 miljoen): vertraging in verplichtingen grondverwerving en vertraging in gunning realisatiecontract. Wegens een aanbestedingsmeevaller op een ander realisatiecontract worden in 2024 minder verplichtingen vastgelegd.
- Daarnaast worden risicoreserveringen doorgeschoven (€ -5,0 miljoen).
- Diverse kleinere mutatie van per saldo € -19,1 miljoen

Regeling medicijnresten

Dit betreft een verplichtingschuif € -41 miljoen voor subsidies Waterzuivering Medicijnresten 1e en 2e tranche. Voor de 1e tranche zijn inkoopovereenkomsten ontbonden en worden omgezet in een subsidieregeling. Waterschappen hebben aangegeven meer tijd nodig te hebben voor het aanpassen van de rioolwaterzuiveringsinstallaties, waardoor subsidieaanvragen later worden ingediend en/of worden beschikt. De 1e tranche van de subsidieregeling zal in 2025 worden afgerond. In 2025 zal naar verwachting de 2e tranche van de subsidieregeling open worden gesteld.

Grote wateren

Vanwege langere doorlooptijden om zaken te regelen rond de eigendomspositie, vergunningverlening en aanbesteding wordt € -6 miljoen verschoven naar latere jaren.

DAW

Vanuit 2024 wordt € 5 miljoen doorgeschoven naar 2025 op het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) projecten. In 2024 zijn door waterschappen minder subsidieaanvragen ingediend dan verwacht. Waterschappen hebben meer tijd nodig om plannen uit te werken die in aanmerking komen voor een subsidiebijdrage.

Diverse kleinere mutaties van per saldo € -5 miljoen.

Uitgaven

7.01 Real. Progr. Kaderrichtlijn water

De kasschuif van 2024 naar 2025 van € 18,6 miljoen wordt grotendeels veroorzaakt bij projecten

- KRW Oost Nederland (€ -4,6 miljoen): vergunningenprocedures bij de partnerprojecten kosten meer tijd waardoor de afronding planstudie en de start van de realisatie naar achteren schuift. Daarnaast wordt de planning voor het opstarten van grondverwerving niet gehaald en doorgeschoven naar achteren, deels door onzekerheid over perceelgrenzen.
- KRW Zuid Nederland (€ -2,8 miljoen): betreft minnelijke grondverwerving en de realisatie. Deze kunnen pas later plaatsvinden wegens het benodigde toets proces. Dit komt onder andere door hernieuwde berekeningen stikstof en de uitspraak van het Europese Hof dat er geen tijdelijke achteruitgang van de waterkwaliteit mag zijn in de aanlegfase.
- KRW West Nederland Zuid (€ -3,2 miljoen): Vastgoedkosten voor de Sliedrechtse Biesbosch worden verschoven naar 2025. Er is een half jaar vertraging opgelopen door technische fouten die zijn ontstaan bij het inladen van de projectgrenstekeningen en het proces om de projectgrenzen goed te krijgen heeft meer tijd gekost.
- Daarnaast worden een aantal risicoreserveringen doorgeschoven (€ -2,9 miljoen).

Diverse kleinere mutaties van per saldo € -5,1 miljoen.

7.03 Studiekosten waterkwaliteit

Op dit artikel wordt er in 2024 € 8,3 miljoen minder gerealiseerd dan was begroot. Dit betreft met name een overboeking van € -1,3 miljoen naar artikel 5.01.02 Apparaatskosten Rijkswaterstaat voor de aanpak van hotspots van microplastics in de rivieren. Daarnaast is de opdrachtverlening voor de emissietoets RWZI's vertraagd omdat het zoeken naar een geschikte partij meer tijd in beslag neemt dan verwacht € -2,1 miljoen. Tevens wordt het gezondheidsonderzoek PFAS voorafgegaan aan een vooronderzoek. Vanwege vertraging bij het vooronderzoek zal het gezondheidsonderzoek pas in 2025 starten € -2,0 miljoen. Het budget voor de uitbreiding van het programma ZonMW schuift door naar 2025 omdat het uitwerken van een goed onderbouwd onderzoeksvoorstel meer tijd vergt dan voorzien € -1,3 miljoen.

Diverse kleinere mutaties van per saldo € - 1,6 miljoen.

4 Bijlagen

4.1 Verdiepingsbijlage

Tabel 11 Artikel 1 Investeren in waterveiligheid																
	Totaal	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
1 Investeren in waterveiligheid																
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 1.01 Grote projecten waterveiligheid		92.452	54.731	80.193	24.439	95.678	13.441			0						
Mutaties Voorjaarsnota 2024		-20.554	-19.747	-21.824	9.881	65.576	-7.002	7.017								
Stand eerste supplettoire wet 2024 artikelonderdeel 1.01 Grote projecten waterveiligheid		71.898	34.984	58.369	34.320	161.254	6.439	7.017		0						
Mutaties Miljoenennota 2025		2.079	1.020	1.753	799	2.328	195	212		0	0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2025 artikelonderdeel 1.01 Grote projecten waterveiligheid		73.977	36.004	60.122	35.119	163.582	6.634	7.229		0	0	0	0	0	0	0
Overheveling IBOI van het HWBP naar het HWBP-2 van artikel 1.02	91	91														
Saldo 2024 Investeren in waterveiligheid		0	-8.213	8.213												
Mutaties najaarsnota 2024		-8.122	8.213	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand tweede supplettoire wet 2023 artikelonderdeel 1.01 Grote projecten waterveiligheid		65.855	44.217	60.122	35.119	163.582	6.634	7.229		0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2024 artikelonderdeel 1.02		585.591	717.859	784.176	572.238	576.287	547.896	538.200	462.216	419.291	578.246	203.551	372.655	324.396	391.171	
Ontwikkeling waterveiligheid																
Mutaties Voorjaarsnota 2024		216.526	168.390	-46.492	82.876	-65.321	107.384	-26.320	-52.811	116.639	21.419	302.001	167.892	195.334	80.002	
Stand eerste supplettoire wet 2024 artikelonderdeel 1.02		369.065	549.469	737.684	655.114	510.966	440.512	511.880	409.405	535.930	599.665	505.552	540.547	519.730	471.173	
Ontwikkeling waterveiligheid		74.401	-58.490	-21.496	11.137	9.875	100.746	-2.104	1.685	-308	17.097	18.355	16.061	16.405	15.832	404.523
Mutaties Miljoenennota 2025																
Stand ontwerpbegroting 2025 artikelonderdeel 1.02		443.466	490.979	716.188	666.251	520.841	541.258	509.776	411.090	535.622	616.762	523.907	556.608	536.135	487.005	404.523
Ontwikkeling waterveiligheid																
FIN: Overboeking ministerie BTW afdracht Oeffelt		-15	-15													
Meevaller Jsseldelta 2 Reeve naar artikel 5.03 investeringsruimte		-1.833	-1.833													
OCW: Overboeking ministeries Nationale Wetenschapsagenda		-1.500	-1.500													
Overheveling IBOI van het HWBP naar het HWBP-2 naar artikel 1.01		-91	-91													
Saldo 2024 Investeren in waterveiligheid		0	56.144	-56.144												
Tegenvaller HWBP Rijksprojecten van artikel 5.03 investeringsruimte		171	171													
Mutaties najaarsnota 2024		52.876	-56.144	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	Totaal mutatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
1 Investeren in waterveiligheid																
Stand tweede supplettoire wet 2023																
artikelonderdeel 1.02 Overige aanlegprojecten waterveiligheid		496.342	434.835	716.188	666.251	520.841	541.258	509.776	411.090	535.622	616.762	523.907	556.608	536.135	487.005	404.523
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 1.03 Studiekosten		31.227	30.914	26.923	22.604	16.568	14.565	14.115	10.915	10.915	10.931	10.675	10.675	10.675	10.675	10.675
Mutaties Voorjaarsnota 2024		10.510	1.011	951	4.696	1.911	801	400	400	400	400	400	400	400	400	400
Stand eerste supplettoire wet 2024																
artikelonderdeel 1.03 Studiekosten		41.737	31.925	27.874	27.300	18.479	15.366	14.515	11.315	11.315	11.331	11.075	11.075	11.075	11.075	11.075
Mutaties Miljoenennota 2025		- 5.923	1.572	1.308	5.327	2.357	2.357	2.357	2.357	2.357	2.357	2.357	2.357	2.357	2.357	13.432
Stand ontwerpbegroting 2025																
artikelonderdeel 1.03 Studiekosten		35.814	33.497	29.182	32.627	20.836	17.723	16.872	13.672	13.672	13.688	13.432	13.432	13.432	13.432	13.432
Bijdrage aan project Athena Cybersecurity naar artikel 5.02		- 85														
BZK: Overboeking ministeries BES		- 250														
BZK: Overboeking ministeries kennisbank GBN		23	23													
BZK: Overboeking ministeries Ondersteuningsprogramma DPRA		235	235													
BZK: Overboeking ministeries opzetten kennisbank GBN		25	25													
BZK: Overboeking ministeries opzetten kennisbank GBN		25	25													
BZK: Overboeking ministeries OSKA		100	100													
EZ: Overboeking ministeries POA TKI's		- 200	- 200													
EZ: Overboekings ministeries TNO Beleidskader Vitaal		- 139	- 139													
HXII: Bijdrage KAWI aan het IPCC		100	100													
HXII: Budgetoverheveling Doortontwikkeling Ruimtescanner		40	40													
HXII: Kennisonderzoek Water en Bodem Deltares 2024		1.097	1.097													
HXII: Opdracht NEN Wateroverlast OSKA		- 15	- 15													
Kennisonderzoek Water en Bodem Deltares 2024		- 228	- 228													
NWO onderzoek - teruggave budget naar artikel 5.03		- 300	- 300													
Overboeking RWS Deltares naar Staf Delta Commissaris naar artikel 5.02		- 100	- 100													
Saldo 2024 Investeren in waterveiligheid		0	- 12.760	12.760												
Subsidieontvangst LIFE-IP		496	496													

	Totaal mutatie 2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
1 Investeren in waterveiligheid															
VWS: overboeking ministeries															
Groenblauwe Netwerken	15	15													
Mutaties najaarsnota 2024	-11.921	12.760	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand tweede supplettoire wet 2023	23.893	46.257	29.182	32.627	20.836	17.723	16.872	13.672	13.672	13.688	13.432	13.432	13.432	13.432	13.432
artikelonderdeel 1.03 Studiekosten															
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2024 Investeren in waterveiligheid	709.270	803.504	891.292	619.281	688.533	575.902	552.315	473.131	430.206	589.177	214.226	383.330	335.071	401.846	
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2024 Investeren in waterveiligheid	482.700	616.378	823.927	716.734	690.699	462.317	533.412	420.720	547.245	610.996	516.627	551.622	530.805	482.248	
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2025 Investeren in waterveiligheid	553.257	560.480	805.492	733.997	705.259	565.615	533.877	424.762	549.294	630.450	537.339	570.040	549.567	500.437	417.955
Totaal Uitgaven stand 2e supplettoire wet 2024 Investeren in waterveiligheid	586.090	525.309	805.492	733.997	705.259	565.615	533.877	424.762	549.294	630.450	537.339	570.040	549.567	500.437	417.955
Ontwerpbegroting 2024	169.003	153.505	150.121	169.305	173.351	177.762	181.072	201.849	203.650	186.949	212.919	185.275	189.979	183.129	
artikelonderdeel 1.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid	10.382	7.956	-4.818	-17.325	-1.752	7.760									
Stand eerste supplettoire wet 2024	179.385	161.461	145.303	151.980	171.599	185.522	181.072	201.849	203.650	186.949	212.919	185.275	189.979	183.129	
artikelonderdeel 1.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid	6.756	6.074	5.483	5.735	6.414	7.001	6.833	7.617	7.685	7.055	8.035	6.992	7.169	6.911	190.040
Mutaties Miljoenennota 2025															
Stand ontwerpbegroting 2025	186.141	167.535	150.786	157.715	178.013	192.523	187.905	209.466	211.335	194.004	220.954	192.267	197.148	190.040	190.040
artikelonderdeel 1.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid															
Saldo 2024: Investeren in waterveiligheid ontvangsten	0	-602	602												
Subsidieontvangst LIFE-IP	496														
Mutaties najaarsnota 2024	-106	602	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand tweede supplettoire wet 2023	186.035	168.137	150.786	157.715	178.013	192.523	187.905	209.466	211.335	194.004	220.954	192.267	197.148	190.040	190.040
artikelonderdeel 1.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid															
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2024 Investeren in waterveiligheid	169.003	153.505	150.121	169.305	173.351	177.762	181.072	201.849	203.650	186.949	212.919	185.275	189.979	183.129	
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2024 Investeren in waterveiligheid	179.385	161.461	145.303	151.980	171.599	185.522	181.072	201.849	203.650	186.949	212.919	185.275	189.979	183.129	

	Totaal mutatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
1 Investeren in waterveiligheid																
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2025 Investeren in waterveiligheid		186.141	167.535	150.786	157.715	178.013	192.523	187.905	209.466	211.335	194.004	220.954	192.267	197.148	190.040	190.040
Totaal Ontvangsten stand 2e supplettoire wet 2024 Investeren in waterveiligheid		186.035	168.137	150.786	157.715	178.013	192.523	187.905	209.466	211.335	194.004	220.954	192.267	197.148	190.040	190.040

Tabel 12 Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorziening

	Totaal	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
2 Investeren in zoetwatervoorziening	mutatie															
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 2.02																
Ontwikkeling zoetwatervoorziening		101.487	45.079	43.361	60.118	37.046	2.069									
Mutaties Voorjaarsnota 2024		- 12.460	1.768	835	2.633	2.248	- 250	250	250	250	250	268	271	250	250	250
Stand eerste supplettoire wet 2024																
artikelonderdeel 2.02																
Ontwikkeling zoetwatervoorziening		89.027	46.847	44.196	62.751	39.294	1.819	250	250	250	250	268	271	250	250	250
Mutaties Miljoenennota 2025		- 15.160	1.250	2.634	3.195	2.486	9.985	8	8	8	8	9	9	8	8	8
Stand ontwerp-begroting 2025																
artikelonderdeel 2.02																
Ontwikkeling zoetwatervoorziening		73.867	48.097	46.830	65.946	41.780	11.804	258	258	258	258	277	280	258	258	258
FIN: overboeking maatregelen																
deltaprogramma Zoetwaterfase 2		- 24	- 24													
Saldo 2024 Investeren		0	- 4.746	4.746												
in zoetwatervoorziening																
Mutaties najaarsnota 2024		- 4.770	4.746	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand tweede supplettoire wet 2023																
artikelonderdeel 2.02																
Ontwikkeling zoetwatervoorziening		69.097	52.843	46.830	65.946	41.780	11.804	258	258	258	258	277	280	258	258	258
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 2.03 Studiekosten		3.720	8.404	2.200	2.200	1.000										
Mutaties Voorjaarsnota 2024		1.024	2.337													
Stand eerste supplettoire wet 2024																
artikelonderdeel 2.03 Studiekosten		4.744	10.741	2.200	2.200	1.000										
Mutaties Miljoenennota 2025		- 391	399	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand ontwerp-begroting 2025																
artikelonderdeel 2.03 Studiekosten		4.353	11.140	2.200	2.200	1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kennisonderzoek Water en Bodem																
Deltares 2024		- 170	- 170													
Onderzoeken Waterkwaliteit naar																
artikel 7.03		- 90	- 90													
Saldo 2024 Investeren		0	- 30	30												
in zoetwatervoorziening																
Mutaties najaarsnota 2024		- 290	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand tweede supplettoire wet 2023																
artikelonderdeel 2.03 Studiekosten		4.063	11.170	2.200	2.200	1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Uitgaven stand																
ontwerpbegroting 2024 Investeren		105.207	53.483	45.561	62.318	38.046	2.069	0	0	0	0	0	0	0	0	0
in zoetwatervoorziening																
Totaal Uitgaven stand eerste																
supplettoire wet 2024 Investeren		93.771	57.588	46.396	64.951	40.294	1.819	250	250	250	250	268	271	250	250	250
in zoetwatervoorziening																

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
2 Investeren in zoetwatervoorziening															
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2025 Investeren in zoetwatervoorziening	78.220	59.237	49.030	68.146	42.780	11.804	258	258	258	258	277	280	258	258	258
Totaal Uitgaven stand 2e supplettoire wet 2024 Investeren in zoetwatervoorziening	73.160	64.013	49.030	68.146	42.780	11.804	258	258	258	258	277	280	258	258	258
Ontwerpbegroting 2024 artikelonderdeel 2.09 Ontvangsten investeren in waterkwaliteit en zoetwatervoorzieningen															
Mutaties Voorjaarsnota 2024															
Stand eerste supplettoire wet 2024 artikelonderdeel 2.09 Ontvangsten investeren in waterkwaliteit en zoetwatervoorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Miljoenennota 2025															
Stand ontwerpbegroting 2025 artikelonderdeel 2.09 Ontvangsten investeren in waterkwaliteit en zoetwatervoorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties najaarsnota 2024															
Stand tweede supplettoire wet 2023 artikelonderdeel 2.09 Ontvangsten investeren in waterkwaliteit en zoetwatervoorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2024 Investeren in zoetwatervoorziening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2024 Investeren in zoetwatervoorziening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2025 Investeren in zoetwatervoorziening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Ontvangsten stand 2e supplettoire wet 2024 Investeren in zoetwatervoorziening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 13 Artikel 3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing

	Totaal mutatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
3 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing																
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 3.01 Exploitatie		7.594	8.019	13.765	16.597	16.350	16.155	16.479	16.479	8.273	8.273	8.273	8.273	8.273	8.273	8.273
Mutaties Voorjaarsnota 2024																
Stand eerste supplettoire wet 2024		7.594	8.019	13.765	16.597	16.350	16.155	16.479	16.479	8.273	8.273	8.273	8.273	8.273	8.273	8.273
artikelonderdeel 3.01 Exploitatie		454	242	416	501	494	488	498	488	12.469	12.947	250	250	250	250	250
Mutaties Miljoenennota 2025																
Stand ontwerpbegroting 2025		8.048	8.261	14.181	17.098	16.844	16.643	16.977	20.742	21.220	8.523	8.523	8.523	8.523	8.523	8.523
artikelonderdeel 3.01 Exploitatie		68														
LVVN: Bijdrage Waddenzee.nl		70														
LVVN: Zuidwestelijke Delta		138	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties najaarsnota 2024																
Stand tweede supplettoire wet 2023		8.186	8.261	14.181	17.098	16.844	16.643	16.977	20.742	21.220	8.523	8.523	8.523	8.523	8.523	8.523
artikelonderdeel 3.01 Exploitatie																
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 3.02 Onderhoud en vernieuwing		304.930	360.374	305.543	291.969	389.737	415.878	410.649	263.535	252.275	256.825	288.147	288.147	288.147	304.577	304.577
Mutaties Voorjaarsnota 2024																
Stand eerste supplettoire wet 2024		302.231	378.672	323.381	305.410	368.101	416.071	410.660	263.546	252.286	256.836	288.158	288.158	288.158	304.588	304.588
artikelonderdeel 3.02 Onderhoud en vernieuwing		20.650	10.290	13.925	10.778	12.988	14.538	12.398	151.739	158.304	7.755	8.699	8.700	9.196	9.196	250.493
Mutaties Miljoenennota 2025																
Stand ontwerpbegroting 2025		322.881	388.962	337.306	316.188	381.089	430.609	423.058	415.285	410.590	264.591	296.857	296.857	296.858	313.784	313.784
artikelonderdeel 3.02 Onderhoud en vernieuwing		0	- 454	454	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo 2024 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing																
Mutaties najaarsnota 2024																
Stand tweede supplettoire wet 2023		322.427	389.416	337.306	316.188	381.089	430.609	423.058	415.285	410.590	264.591	296.857	296.857	296.858	313.784	313.784
artikelonderdeel 3.02 Onderhoud en vernieuwing																
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2024 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing		312.524	368.393	319.308	308.566	406.087	432.033	427.128	271.808	260.548	265.098	296.420	296.420	312.850	312.850	312.850
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2024 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing		309.825	386.691	337.146	322.007	384.451	432.226	427.139	271.819	260.559	265.109	296.431	296.431	312.861	312.861	312.861
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2025 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing		330.929	397.223	351.487	333.286	397.933	447.252	440.035	436.027	431.810	273.114	305.380	305.381	322.307	322.307	259.016
Totaal Uitgaven stand 2e supplettoire wet 2024 Exploitatie, onderhoud en vernieuwing		330.613	397.677	351.487	333.286	397.933	447.252	440.035	436.027	431.810	273.114	305.380	305.381	322.307	322.307	259.016

Tabel 14 Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet

	Totaal															
4 Experimenteren cf. art. III Deltawet	mutatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
Ontwerpbegroting 2024		111.811	98.816	113.721	60.860	60.101	59.160	58.332	57.519	57.357	56.958	57.245	56.552	55.871	53.027	
artikelonderdeel 4.02 GIV/PPS		53.674	2.797	- 58.665	969	1.509	2.628	2.997	681	694	3.755	3.485	1.377	1.583	1.463	
Mutaties Voorjaarsnota 2024		165.485	101.613	55.056	61.829	61.610	61.788	61.329	58.200	58.051	60.713	60.730	57.929	57.454	54.490	
Stand eerste supplettoire wet 2024		- 24.506	- 5.023	36.530	1.086	1.089	1.106	1.103	1.019	1.018	1.103	1.100	1.024	1.020	939	59.328
Mutaties Mijoennota 2025		140.979	96.590	91.586	62.915	62.699	62.894	62.432	59.219	59.069	61.816	61.830	58.953	58.474	55.429	59.328
Stand ontwerpbegroting 2025		0	- 4.130	4.130	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
artikelonderdeel 4.02 GIV/PPS		136.849	100.720	91.586	62.915	62.699	62.894	62.432	59.219	59.069	61.816	61.830	58.953	58.474	55.429	59.328
Saldo 2024 Experimenteren cf art III Deltawet		0	- 4.130	4.130	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties najaarsnota 2024																
Stand tweede supplettoire wet 2023																
artikelonderdeel 4.02 GIV/PPS		111.811	98.816	113.721	60.860	60.101	59.160	58.332	57.519	57.357	56.958	57.245	56.552	55.871	53.027	
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2024		111.811	98.816	113.721	60.860	60.101	59.160	58.332	57.519	57.357	56.958	57.245	56.552	55.871	53.027	
Experimenteren cf. art. III Deltawet		165.485	101.613	55.056	61.829	61.610	61.788	61.329	58.200	58.051	60.713	60.730	57.929	57.454	54.490	
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2024		140.979	96.590	91.586	62.915	62.699	62.894	62.432	59.219	59.069	61.816	61.830	58.953	58.474	55.429	59.328
Experimenteren cf. art. III Deltawet		136.849	100.720	91.586	62.915	62.699	62.894	62.432	59.219	59.069	61.816	61.830	58.953	58.474	55.429	59.328
Totaal Uitgaven stand 2e supplettoire wet 2024																
Experimenteren cf. art. III Deltawet																

Tabel 15 Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven

5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Totaal mutatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 5.01 Apparaat		287.234	291.109	297.209	297.515	292.515	292.743	282.633	285.117	282.295	282.295	282.295	282.295	282.295	283.011	
Mutaties Voorjaarsnota 2024		- 548	- 621	- 621	- 621	- 545	- 591	- 591	- 710	- 710	- 710	- 710	- 710	- 710	- 710	
Stand eerste supplettoire wet 2024		286.686	290.488	296.588	296.894	291.970	292.152	282.042	284.407	281.585	281.585	281.585	281.585	281.585	281.585	282.301
artikelonderdeel 5.01 Apparaat		19.808	22.241	25.326	17.959	17.733	17.800	13.411	19.333	11.905	11.905	11.905	11.905	11.905	11.905	293.334
Mutaties Miljoenennota 2025		306.494	312.729	321.914	314.853	309.703	309.952	305.453	303.740	293.490	293.490	293.490	293.490	293.490	294.244	293.334
Stand ontwerpbegroting 2025																
artikelonderdeel 5.01 Apparaat		10	10													
Budgetoverheveling programma uitgaven DC van 5.02		45	45													
LVVN: bijdrage Waddenzee.nl		1.288	1.288													
Werkzaamheden BOA RWS 2024 - Microplastics van artikel 7.03		1.343	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties najaarsnota 2024		307.837	312.729	321.914	314.853	309.703	309.952	305.453	303.740	293.490	293.490	293.490	293.490	293.490	294.244	293.334
Stand tweede supplettoire wet 2023																
artikelonderdeel 5.01 Apparaat		69.124	73.104	127.587	148.717	146.905	144.474	147.334	74.924	74.924	74.878	74.878	74.878	74.878	74.878	
Ontwerpbegroting 2024		50	1.300													
artikelonderdeel 5.02 Overige uitgaven		69.174	74.404	127.587	148.717	146.905	144.474	147.334	74.924	74.924	74.878	74.878	74.878	74.878	74.878	
Mutaties Voorjaarsnota 2024		2.085	2.244	3.848	4.487	4.434	4.360	4.446	110.060	114.277	2.259	2.259	2.259	2.259	2.259	77.030
Stand eerste supplettoire wet 2024		71.259	76.648	131.435	153.204	151.339	148.834	151.780	184.984	189.201	77.137	77.137	77.137	77.137	77.137	77.030
artikelonderdeel 5.02 Overige uitgaven		85	85													
Bijdrage aan project Athena Cybersecurity van artikel 1.03		- 10	- 10													
Budgetoverheveling programma uitgaven DC naar artikel 5.01		110	110													
HXII: Implementatie LVO fase 1		- 423	- 423													
LVVN: Pilot Predatiebeheer		- 154	- 154													
LVVN: SOK meetmetten watervogels en slaapplaatsen		100	100													
Overboeking RWS Deltares naar Staf Delta Commissaris van artikel 1.03		- 292	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties najaarsnota 2024		70.967	76.648	131.435	153.204	151.339	148.834	151.780	184.984	189.201	77.137	77.137	77.137	77.137	77.137	77.030
Stand tweede supplettoire wet 2023																
artikelonderdeel 5.02 Overige uitgaven		33.225	28.494	7.860	6.600	46.200	16.147	28.501	24.322	23.285	58.894	166.459	267.370	356.486	285.090	
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 5.03 Investeringsruimte																

	Totaal	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven																
Mutaties Voorjaarsnota 2024		- 30.713	28.936	90.200	117.697	- 16.100	25.453	64.049	89.806	48.343	17.484	- 73.581	122.187	150.855	- 40.855	
Stand eerste supplettoire wet 2024 artikelonderdeel 5.03 Investeringsruimte		2.512	57.430	98.060	124.297	30.100	41.600	92.550	114.128	71.628	76.378	92.878	145.183	205.631	244.235	
Mutaties Mijjoenennota 2025		- 2.312	- 2.030	700	1.960	14.813	- 100	24.395	13.171	10.752	6.417	7.308	9.115	8.456	8.815	380.505
Stand ontwerpbegroting 2025 artikelonderdeel 5.03 Investeringsruimte		200	55.400	98.760	126.257	44.913	41.500	116.945	127.299	82.380	82.795	100.186	154.298	214.087	253.050	380.505
Duitzame Blauwe Economie overboeking naar 5.03 investeringsruimte		300	300													
Kennisonderzoek Water en Bodem Deltaş 2024 van artikel 7.03		356	356													
Meevallier IJsseldelta 2 Reeve van artikel 1.02		1.833	1.833													
NWO onderzoek - teruggave budget van artikel 1.03		300	300													
Saldo 2024 Risicoreserv UBKR		0	- 200	200												
Tegenvallier HWBP Rijksprojecten naar artikel 1.02		- 171	- 171													
Mutaties najaarsnota 2024		2.418	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand tweede supplettoire wet 2023 artikelonderdeel 5.03 Investeringsruimte		2.618	55.600	98.760	126.257	44.913	41.500	116.945	127.299	82.380	82.795	100.186	154.298	214.087	253.050	380.505
Ontwerpbegroting 2024 artikelonderdeel 5.04 Reserveringen		5.110	10.080	47.535	50.220	104.422	116.013	161.577	480.310	478.210	499.610	471.610	468.610	466.610	466.607	
Mutaties Voorjaarsnota 2024		- 4.370	- 5.205	- 35.851	- 38.920	- 30.532	- 17.180	- 417	- 26.500	- 99.900	- 85.800					
Stand eerste supplettoire wet 2024 artikelonderdeel 5.04 Reserveringen		740	4.875	11.684	11.300	73.890	98.833	161.160	453.810	378.310	353.810	471.610	468.610	466.610	466.607	
Mutaties Mijjoenennota 2025		0	0	0	0	0	0	0	0	256.360	256.360	5.906	5.906	5.906	5.905	479.333
Stand ontwerpbegroting 2025 artikelonderdeel 5.04 Reserveringen		740	4.875	11.684	11.300	73.890	98.833	161.160	197.450	121.950	359.716	477.516	474.516	472.516	472.512	479.333
Herschikking budget Grote Wateren naar artikel 7.02		- 740	- 740													
Mutaties najaarsnota 2024		- 740	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand tweede supplettoire wet 2023 artikelonderdeel 5.04 Reserveringen		0	4.875	11.684	11.300	73.890	98.833	161.160	197.450	121.950	359.716	477.516	474.516	472.516	472.512	479.333
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2024 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven		394.693	402.787	480.191	503.052	590.042	569.377	630.045	864.673	858.714	855.677	995.242	1.093.153	1.180.269	1.109.586	

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven															
Totaal mutatie															
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2024	359.112	427.197	533.919	581.208	542.865	577.059	693.086	927.269	806.447	786.651	920.951	970.256	1.028.704	1.068.021	
Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven															
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2025	378.693	449.652	563.793	605.614	579.845	599.119	735.338	813.473	687.021	813.138	948.329	999.441	1.057.230	1.096.943	1.230.202
Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven															
Totaal Uitgaven stand 2e supplettoire wet 2024	381.422	449.852	563.793	605.614	579.845	599.119	735.338	813.473	687.021	813.138	948.329	999.441	1.057.230	1.096.943	1.230.202
Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven															
Mutaties Voorjaarsnota 2024	207513														
Ontwerpbegroting 2024															
artikelonderdeel 5.10 Saldo afgesloten rekeningen	207513	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Mijoennota 2025	207513														
Ontwerpbegroting 2025															
artikelonderdeel 5.10 Saldo afgesloten rekeningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties najaarsnota 2024	207513														
Ontwerpbegroting 2024															
artikelonderdeel 5.10 Saldo afgesloten rekeningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven															
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven															
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2025	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven															
Totaal Ontvangsten stand 2e supplettoire wet 2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven															

Tabel 16 Artikel 6 Bijdragen andere begrotingen Rijk

	Totaal	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
6 Bijdragen andere begrotingen Rijk	mutatie															
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 6.09 Ten laste van begroting lenW		1.650.164	1.754.350	1.879.705	1.638.621	1.648.241	1.485.854	1.511.823	1.489.533	1.403.540	1.580.326	1.350.579	1.644.545	1.694.447	1.694.545	
Mutaties Voorjaarsnota 2024		455.300	174.382	34.381	250.157	- 38.216	- 96.442	77.746	77.627	177.627	42.627	247.791	47.033	46.013	40.561	
Stand eerste suppletore wet 2024 artikelonderdeel 6.09 Ten laste van begroting lenW		1.194.864	1.579.968	1.914.086	1.888.778	1.610.025	1.389.412	1.589.569	1.567.160	1.581.167	1.622.953	1.598.370	1.691.578	1.740.460	1.735.106	
Mutaties Miljoenennota 2025		59.284	- 24.535	67.493	61.502	62.542	154.428	51.546	50.596	50.596	50.596	50.596	50.596	50.596	50.596	1.776.984
Stand ontwerpbegroting 2025 artikelonderdeel 6.09 Ten laste van begroting lenW		1.254.148	1.555.433	1.981.579	1.950.280	1.672.567	1.543.840	1.641.115	1.617.756	1.631.763	1.673.549	1.648.966	1.742.174	1.791.056	1.785.702	1.776.984
BCF FIN; overboeking naar de provincie Brabant		- 5	- 5													
BZK; Overboeking ministeries BES		- 250	- 250													
BZK; Overboeking ministeries kennisbank GBN		23	23													
BZK; Overboeking ministeries Ondersteuningsprogramma DPRA		235	235													
BZK; Overboeking ministeries opzetten kennisbank GBN		25	25													
BZK; Overboeking ministeries OSKA		100	100													
BZK-PF; Overboeking naar de provincie Brabant		- 25	- 25													
EZ; Overboeking ministeries POA TKI's		- 200	- 200													
EZ; Overboekings ministeries TNO Beleidskader Vitaal		- 139	- 139													
FIN overboeking maatregelen deltaprogramma Zoetwaterfase 2		- 24	- 24													
FIN; Overboeking ministerie BTW afdracht Oeffelt		- 15	- 15													
HXII; Bijdrage KAWI aan het IPCC		100	100													
HXII; Budgetoverheveling		40	40													
Doorontwikkeling Ruimtescanner		110	110													
HXII; Implementatie LVO fase 1		110	110													
HXII; Kennisonderzoek Water en Bodem Deltares 2024		1.392	1.392													
HXII; Opdracht NEN Wateroverlast OSKA		- 15	- 15													
LVVN; Bijdrage onderzoek effect keuzes voor de inrichting van beekdalen		- 23	- 23													
LVVN; bijdrage Waddenze.nl		113	113													
LVVN; Doorontwikkeling Landelijk Waterkwaliteitsmodel		- 31	- 31													

	Totaal															
	mutatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
6 Bijdragen andere begrotingen Rijk																
LVN: Overboeking Duurzame visserij	1.250	1.250														
LVN: Pilot Predatiebeheer	- 423	- 423														
LVN: SOK meetnetten watervogels en slaapplaatsen	- 154	- 154														
LVN: Zuidwestelijke Delta	70	70														
OCW: Overboeking ministeries Nationale Wetenschapsagenda	- 1.500	- 1.500														
OCW: Overboeking Platform IJsselmeergebied	25	25														
VWS overboeking ministeries Groenblauwe Netwerken	15	15														
Mutaties najaarsnota 2024	694	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand tweede supplettoire wet 2023 artikelonderdeel 6.09 Ten laste van begroting lenW		1.254.842	1.555.433	1.981.579	1.950.280	1.672.567	1.543.840	1.641.115	1.617.756	1.631.763	1.673.549	1.648.966	1.742.174	1.791.056	1.785.702	1.776.984
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2024 Bijdragen andere begrotingen Rijk		1.650.164	1.754.350	1.879.705	1.638.621	1.648.241	1.485.854	1.511.823	1.489.533	1.403.540	1.580.326	1.350.579	1.644.545	1.694.447	1.694.545	
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2024 Bijdragen andere begrotingen Rijk		1.194.864	1.579.968	1.914.086	1.888.778	1.610.025	1.389.412	1.589.569	1.567.160	1.581.167	1.622.953	1.598.370	1.691.578	1.740.460	1.735.106	
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2025 Bijdragen andere begrotingen Rijk		1.254.148	1.555.433	1.981.579	1.950.280	1.672.567	1.543.840	1.641.115	1.617.756	1.631.763	1.673.549	1.648.966	1.742.174	1.791.056	1.785.702	1.776.984
Totaal Ontvangsten stand 2e supplettoire wet 2024 Bijdragen andere begrotingen Rijk		1.254.842	1.555.433	1.981.579	1.950.280	1.672.567	1.543.840	1.641.115	1.617.756	1.631.763	1.673.549	1.648.966	1.742.174	1.791.056	1.785.702	1.776.984

Tabel 17 Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit

	Totaal	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
7 Investeren in waterkwaliteit	mutatie															
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 701 Ontwikkeling		102.665	111.399	98.327	158.158	0	0									
Kaderrichtlijn Water		-22.032	-34.409	73.710	16.562	3.405										
Mutaties Voorjaarsnota 2024																
Stand eerste supplettoire wet 2024		80.633	76.990	172.037	174.720	3.405	0									0
artikelonderdeel 701 Ontwikkeling		2.434	6.324	7.994	8.069	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaderrichtlijn Water																
Mutaties Miljoenennota 2025																
Stand ontwerpbegroting 2025		83.067	83.314	180.031	182.789	3.508	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
artikelonderdeel 701 Ontwikkeling		0	-18.615	18.615												
Kaderrichtlijn Water																
Saldo 2024 Investeren in waterkwaliteit																
Mutaties najaarsnota 2024		-18.615	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand tweede supplettoire wet 2023		64.452	101.929	180.031	182.789	3.508	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
artikelonderdeel 701 Ontwikkeling																
Kaderrichtlijn Water																
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 702		67.152	53.913	70.338	92.178	37.694	23.986	23.986	100	100	100	100	100	100	100	100
Ontwikkeling waterkwaliteit		-13.127	3.285	8.675	23.925	19.517	14.650	30.350	66.500	111.900	85.800	15.914				
Mutaties Voorjaarsnota 2024																
Stand eerste supplettoire wet		54.025	57.198	79.013	116.103	57.211	38.636	54.336	90.486	112.000	85.900	16.014	100	100	100	100
2024 artikelonderdeel 702		-4.759	-1.953	-2.139	-680	256	10.123	1.640	2.732	3.381	2.593	483	3	3	3	3
Ontwikkeling waterkwaliteit																
Mutaties Miljoenennota 2025																
Stand ontwerpbegroting		49.266	55.245	76.874	115.423	57.467	48.759	55.976	93.218	115.381	88.493	16.497	103	103	103	103
2025 artikelonderdeel 702																
Ontwikkeling waterkwaliteit		740	740													
Herschikking budget Grote Wateren van artikel 5.04																
Herschikking DAW-projecten van artikel 7.03		377	377													
LVVN: Overboeking Duurzame visserij		1.250	1.250													
Saldo 2024 Investeren in waterkwaliteit		0	-878	878												
Mutaties najaarsnota 2024																
Stand tweede supplettoire wet 2023 artikelonderdeel 702		50.755	56.123	76.874	115.423	57.467	48.759	55.976	93.218	115.381	88.493	16.497	103	103	103	103
Ontwikkeling waterkwaliteit																
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 703		16.173	15.564	11.114	3.513	1.089	1.089	1.089	1.089	265	265	265	265	265	265	265
Studiekosten waterkwaliteit		20.068	2.210	781	-307											
Mutaties Voorjaarsnota 2024																

	Totaal mutatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
7 Investeren in waterkwaliteit																
Stand eerste supplettoire wet 2024 artikelonderdeel 703																
Studiekosten waterkwaliteit	36.241	17.774	11.895	3.206	1.089	1.089	1.089	1.089	265	265	265	265	265	265	265	265
Mutaties Miljoenennota 2025	-2.820	3.453	2.177	2.619	0	-169	15	0	0	0	0	0	0	0	0	265
Stand ontwerpbegroting 2025 artikelonderdeel 703																
Studiekosten waterkwaliteit	33.421	21.227	14.072	5.825	1.089	920	1.104	265	265	265	265	265	265	265	265	265
Duurzame Blauwe Economie overboeking van 703 Studiekosten	-300	-300														
BCF FIN; overboeking naar de provincie Brabant	-5	-5														
BZK-PF: Overboeking naar de provincie Brabant	-25	-25														
Herschikking DAW-projecten naar artikel 702	-377	-377														
HXII: Kennisonderzoek Water en Bodem Deltares 2024	295	295														
Kennisonderzoek Water en Bodem Deltares 2024	42	42														
LVVN: Bijdrage onderzoek effect keuzes voor de inrichting van beekdalen	-23	-23														
LVVN: Doorontwikkeling Landelijk Waterkwaliteitsmodel	-31	-31														
Onderzoeken Waterkwaliteit van artikel 2.03	90	90														
Saldo 2024 Investeren in waterkwaliteit	0	-6.720	6.720													
Werkzaamheden BOA RWS 2024 - Microplastics naar artikel 5.01	-1.288	-1.288														
Mutaties najaarsnota 2024																
Stand tweede supplettoire wet 2023 artikelonderdeel 703	25.079	27.947	14.072	5.825	1.089	920	1.104	265	265	265	265	265	265	265	265	265
Studiekosten waterkwaliteit	185.990	180.876	179.779	253.849	38.783	25.075	25.075	24.251	365	365	365	365	365	365	365	365
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2024 Investeren in waterkwaliteit																
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2024 Investeren in waterkwaliteit	170.899	151.962	262.945	294.029	61.705	39.725	55.425	90.751	112.265	86.165	16.279	365	365	365	365	365
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2025 Investeren in waterkwaliteit																
Totaal Uitgaven 2e supplettoire wet 2024 Investeren in waterkwaliteit	140.286	185.999	270.977	304.037	62.064	49.679	57.080	93.483	115.646	88.758	16.762	368	368	368	368	265
Totaal Uitgaven 2e supplettoire wet 2024 Investeren in waterkwaliteit																
Totaal Uitgaven 2e supplettoire wet 2024 Investeren in waterkwaliteit	140.286	185.999	270.977	304.037	62.064	49.679	57.080	93.483	115.646	88.758	16.762	368	368	368	368	265

	Totaal mutatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
7 Investeren in waterkwaliteit																
Ontwerpbegroting 2024																
artikelonderdeel 7.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit		328	4	26												
Mutaties Voorjaarsnota 2024		- 298	- 4	- 26												
Stand eerste supplettoire wet 2024 artikelonderdeel 7.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit		30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Mijoennota 2025																
Stand ontwerpbegroting 2025 artikelonderdeel 7.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit		30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties najaarsnota 2024		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand tweede supplettoire wet 2023 artikelonderdeel 7.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit		30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2024 Investeren in waterkwaliteit		328	4	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2024 Investeren in waterkwaliteit		30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2025 Investeren in waterkwaliteit		30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Ontvangsten stand 2e supplettoire wet 2024 Investeren in waterkwaliteit		30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.2 Projectoverzichten

In deze bijlage zijn de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze MIRT- tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:

- van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen;
- van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.

De stand «vorig» betreft de stand in de Ontwerpbegroting 2023.

Tabel 18 Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma

Projectoverzicht tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma (1.01.01/02)	Kasbudget 2024		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project HWBP-2					2027	2027	
Projecten Nationaal							
HWBP-2 Rijksprojecten	1	1	170	170			
HWBP-2 Waterschapsprojecten	60	56	2.647	2.647			
Overige projectkosten (Programmabureau) afrondingen		1	49	49			
		- 1					
Programma	61	57	2.866	2.866			
Begroting (DF 1.01.01/02)	61	57					

Tabel 19 Ruimte voor de rivier

Projectoverzicht Ruimte voor de Rivier (1.01.03)	Kasbudget 2024		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project RvdR					2019	2019	
Projecten Nationaal							
Projectbudget RvdR afrondingen		7	2.246	2.246			
Programma	0	7	2.246	2.246			
Begroting (DF 1.01.03)	0	7					

Tabel 20 Maaswerken

Projectoverzicht Maaswerken (1.01.04)	Kasbudget 2024		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project Maaswerken							
Projecten Zuid-Nederland							
Grensmaas	4	7	120	120	2017/2027	2017/2027	
Zandmaas	1	2	392	392	2021	2021	
afrondingen	- 1						
Programma	4	9	512	512			
Begroting (DF 1.01.04)	4	9					

Tabel 21 Verkenningen en planuitwerking waterveiligheid

Verkenningen en Planuitwerkingen (1.02.01)	Budget		Openstelling	
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig
Projecten Nationaal				
Reservering Areaalgroei	26	26		
Integraal Rivieren Management (IRM)	168	170	2025	2025
Projecten Noordwest-Nederland				
EPK Planuitw. en verkenningen Waterveiligheid (mn Afsluitdijk)	10	10		
Projecten Zuid-Nederland				
Meerkosten rivierverruiming Rijn en Maas	232	232		
Projecten Oost-Nederland				
IJsseldelta 2e fase afronding	101	101	2024	2024
Totaal programma planuitwerking en verkenning	537	539		
Begroting DF 1.02.01	537	539		

Tabel 22 Realisatieprogramma waterveiligheid

Projectoverzicht Realisatieprogr. (1.02.02)	Kasbudget 2024		Project-budget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Nationaal							
Programma HWBP							
HWBP Rijksprojecten	33	42	757	757			
HWBP Waterschapsprojecten	461	450	8.058	8.058			
HWBP Overige projectkosten (programmabureau)	12	12	185	187			
Wettelijk							
BeoordelingsInstrumentarium 2023	3	2	41	41			
Zandhonger Oosterschelde			11	11			
Landelijk Verbeterprogr. Regionale Rijksk.	1	4	12	13			
Kennisprogramma Zeespiegelstijging	2	2	10	10			
Meanderende Maas	1	2	9	8			
Projecten Noord-Nederland							
Afsluitdijk	3	5	18	7			
Afsluitdijk Bestaande Spuisluis	4	5	200	200			
Projecten Oost-Nederland							
Kribverlaging Pannerdensch Kanaal	1	2	32	32	2023	2023	
IJsseldelta 2e fase	2	2	96	95	2021	2021	
Monitoring Langsdammen Waal			5	5			
Projecten Zuidwest-Nederland							
Overige onderzoeken en kleine projecten		1	88	89			
Dijkversterking en herstel steenbekleding		1	827	827	2023	2023	
Projecten Zuid-Nederland							
Beekdalen	9	10	330	330			
afrondingen	- 1	- 1					
Programma	531	540	10.679	10.670			
Begroting (DF 1.02.02)	481	417					
Overprogrammering (-)	- 50	- 123					

Tabel 23 Realisatieprogramma zoetwatervoorziening

Projectoverzicht realisatieprogramma (2.02.02)	Kasbudget 2024		Project-budget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Nationaal							
Deltaplan Zoetwater Fase 1	8	9	83	83	2026	2026	
Deltaplan Zoetwater Fase 2	19	21	258	258	2027	2027	
Impuls ruimtelijke adaptie	40	41	168	168			
Waterbewust leven	1	1	7	6			
Projecten Zuidwest-Nederland							
Ecologische maatregelen Markermeer			10	10	2023	2023	
Besluit Beheer Haringvlietsluizen	1	1	85	85	2018/2030	2018/2030	
Afrondingen		1					
Programma	69	74	611	610			
Begroting (DF 2.02.02)	69	74					

Tabel 24 Geïntegreerde contractvormen/PPS

Geïntegreerde contractvormen/PPS	Kasbudget 2024		Project-budget		Oplevering		Toelichting
	Huidig	Vorig	huidig	vorig	Huidig	Vorig	
Projectomschrijving							
Afsluitdijk	137	141	2.057	2.057	2025	2025	
Totaal programma	137	141	2.057	2.057			
Begroting DF 4.02.01	137	141					

Tabel 25 Realisatieprogramma Kaderrichtlijn water

Projectomschrijving	Kasbudget 2024		Project-budget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten waterkwaliteit							
Projecten Nationaal							
KRW 1e tranche			30	30			
KRW 2e en 3e tranche afrondingen	64	83	728	728	2027	2027	
Totaal programma	64	83	758	758			
Begroting DF 7.01.01	64	83					

Tabel 26 Realisatieprogramma waterkwaliteit

Projectomschrijving	Kasbudget 2024		Project-budget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten waterkwaliteit							
Projecten Nationaal							
Bijdrageregeling medicijnresten	15	10	60	60			
Verruiming vaargeul Westerschelde			26	26			
Natuurcompensatie Perkpolder			6	6			
DAW Projecten (subsidies aan o.a. Kadaster, LTO)	7	7	29	29			
Grote wateren afrondingen	26	29	566	569	2032	2032	
Totaal programma	48	46	687	690			
Begroting DF 7.02.01	48	46					

Tabel 27 Verkenning en planuitwerking waterkwaliteit

Verkenningen en planuitw.programma (7.02.02)	Budget		Oplevering/openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
EPK Planuitwerking en verkenningen Waterkwaliteit	17	15			
Projecten Zuid-Nederland					
Grevelingen	109	109	2028-2029	2028-2029	
Totaal programma planuitwerking en verkenning	126	124			
Begroting DF 7.02.02	126	124			